

יום א', ט' בשבט תש"ס (16 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

שבוע טוב!

פרשת "בא" [שמות י', יג' 16] **שקראנו אתמול בשבת ושמספרת את יציאת בני ישראל ממצרים, פותחת עם תאור שלוש המכות האחרונות – ארבה, חושך ומכת הבכורות. על מכת הארבה כתוב:** "ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר ה' אלוקי העברים עד מתי מאנת לענות מפניי, שלח עמי ויעבדוני. כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך. וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצומח לכם מן השדה. ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבותיך ואבות אבותיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה..." [י' 3-6]. **מכת ארבה אינה כל-כך מוכרת לנו בתקופה האחרונה אך אולי יש טעם להזכיר פעם שהיא כן פקדה אותנו בשנים הראשונות אחרי קום המדינה (בשנת תשי"ב 1952-):**

להקות ראשונות של ארבה נצפו ב-8 באפריל (יומיים לפני חג הפסח!) באזור חברון, 20 ק"מ ממזרח לבאר-שבע. המשטרה, הצבא ומפעלי הנגב הועמדו הכן. רעל נגד ארבה חולק ע"י המטה למלחמה בארבה ונאגר ביישובים ברחבי הארץ. ארה"ב העמידה לרשותנו 25 מטוסים מיוחדים למלחמה בארבה כאשר הגיע הארבה לרמלה, לרחובות, לגשר בנות יעקב, לבית נבאללה ולגדרה. אלפים יצאו להניס את הארבה בטרם יגרום נזקים בלתי-הפיכים לגידולים חקלאיים. בראש העין ראו את הנחיל מרחוק, הדליקו מדורות והרעישו בכל הבא ליד. הנחיל סטה ממסלולו, ועף לפתח תקוה. נחילי ארבה נחתו גם בג'וליס, בגברעם, ביד מרדכי, בניר גלים ובאשקלון וגרמו נזקים רבים."

[ישראל 50]

והפרשה הזו גם גדושה במצוות, החל מהראשונה שקבלנו אותה בתור עם – מצוות קידוש החודש. הדברים הבאים נלקטו ממאמר **"נקודת מבט"** שהופיע בעלון **"שבת בשבתו"** השבת:

...אם יש משהו שמאפיין את היהדות, הוא מצוי במיזוג של עול מלכות שמיים, אמונה, עם עול מצוות. על מצוות הפרשה שואל הבן: "מה העבודה הזאת לכם?". מעבר לשאלה על משמעותה של מצוה פרטית, מצוות הפסח [שלפי הקשר השאלה בפרשה, על זה הוא שואל – ר' פרק יב', 26], מסתתרת בנוסח הזה שאלה כוללנית הרבה יותר, על עצם מושגי המצווה והחוק.

מושג המחויבות אינו פופולארי היום. המילה 'עול' מפחידה היא ומעוררת התנגדות. האם יש סיכוי להסבירה? כיצד נענה לבן השואל אותנו כאן ועכשיו? לתשובתי אשתמש במשל חסידי, מאת ר' חיים מקראסנה, ממקורבי הבעל-שם-טוב, על מה שראו עיניו: לוליין המהלך על גבי חבל מתוח מעל הנהר. משל זה רומז למימדים שונים בחיינו. ר' חיים הוציא מהסיפור מסקנה הקשורה במוסר העבודה, יסוד היסודות של כל כלכלה בריאה. הלוליין רוצה להרוויח את לחמו, אולם אם בזמן לכתו יחשוב על הכסף – ייפול! מכאן, שעל כל אדם, על מתקן מכונית כמו על המנתח היוקרתי, כשהוא עושה את מלאכתו – אל יחשוב על הכסף אלא על הצלחת התיקון. בכל תיקון, ואף בתיקון עולם, בכל עבודה ואף בעבודת שמיים, זקוקים גם לקצת "לשמה".

יש לקח נוסף: הלוליין אוזח בידו מוט ארוך ומשקולות בקצותיו. אלו מעקמות את המוט עד כדי כך שקצותיו יורדות עד מתחת לחבל! הפלא ופלא. כובד גופו לא מספיק לו ללוליין, והוא רוצה להלך על החבל הדק כשהוא נושא עליו גם את עול המשקולות?

[להימשך]

יום נעים (עם תפילת "תן טל ומטר לברכה")!